

In memoriam Jan Vlieger (1911-1993)

Victor Westhoff

Op 14 februari 1993 overleed, na een kort ziekbed, ir. Jan Vlieger, de nestor van de Nederlandse plantensociologen en van de leden van PKN, op de leeftijd van 82 jaar. Hij ging van ons heen in zijn woning in Nieuwehorne, bij vol bewustzijn, omringd door zijn vrouw, dochter en zoon. Als een van zijn oudste vrienden - al 57 jaar lang - wil ik hem hier herdenken.

Jan Vlieger, geboren in Amsterdam, was "verknocht en vergroeid met Friesland", zoals Henk Kroes, de voorzitter van 'It Fryske Gea', het bij Jans crematie onder woorden bracht. Hij was plantensocioloog, natuurbeschermer en houtvester; maar bovenal was hij een buitengewone persoonlijkheid. Jan was in de volstreekte zin van het woord een edel mens. Evenwichtig, rustig en beminlijk, fijnzinnig, aandachtig en bescheiden, altijd vol zorg voor anderen, zowel voor zijn medemensen als voor de natuur die zoveel voor hem betekende. Hij was integer, betrouwbaar en behulpzaam; vrolijk op zijn tijd, maar niet uitbundig. Hij speelde verdienstelijk piano; zijn voorkeur ging uit naar Mozart, geheel in de lijn van zijn natuur.

Jan Vlieger woonde in zijn jeugd in Bussum en was daar lid van de Natuurhistorische Vereniging 'de Kievit' op de Gooise H.B.S., waar hij zijn belangstelling voor de natuur met anderen kon delen.

Later heeft hij zijn studie in de bosbouw verricht en voltooid aan de toenmalige Landbouwhogeschool. Hij behaalde zowel het ingenieursexamen in de Nederlandse bosbouw als in de tropische (toen nog Koloniale bosbouw genoemd). Onder leiding van prof. Jeswiet kwam hij daarbij al vroeg in aanraking met de plantensociologie. In tegenstelling tot zijn veelal Duits geörienteerde vakbroeders was hij niet door onze oosterburen geïmponeerd. Hij was op Frankrijk gericht, schreef liever Frans dan Duits, en had deel aan de beste traditie van l'esprit latin. Hoewel hij evenals zijn collega's in de leer ging bij prof. Tüxen in Hannover, was ons aller vereerde Braun-Blanquet in Montpellier toch zijn eigenlijke leermeester. Samen met wijlen Geert Sissingh heeft hij in Montpellier belangrijk onderzoek verricht, met name aan de klasse der Eurosiberische naaldwouden, de *Vaccinio-Piceetea*, die mede zijn naam draagt. In ons land behoorde hij tot de tweede generatie van plantensociologen, na de pioniers Weevers en De Leeuw; van die generatie was hij de onbetwiste leider, al zou hij zelf daarover bescheiden het hoofd geschud hebben. Hij heeft als eerste een overzicht van de plantengemeenschappen van Nederland gepubliceerd, in het Frans. Dat hij nooit is gekomen tot een promotie op zijn vakgebied, lag aan zijn veelzijdige belangstelling; hij werkte over akkers, bos-

sen, laagvenen, en voelde zich niet geroepen tot nadere specialisatie.

Samen met dr. W.C. de Leeuw vertegenwoordigde hij in ons land de S.I.G.M.A. (Station Internationale Géobotanique Méditerranéenne et Alpine), het instituut van Braun-Blanquet; hij had, als secretaris van de 'Plantensociologische Werkgroep', de zorg voor en de administratie en archivering van de gestandaardiseerde opname-formulieren die door de Nederlandse plantensociologen werden ingevuld, en die hij enkele jaren geleden aan het project 'Plantengemeenschappen van Nederland' heeft overgedragen.

Een opgave van zijn plantensociologische geschriften volgt hierachter. Daaraan zijn toegevoegd een aantal latere publicaties, zoals zijn twee bijdragen in het gedenkboek 'It Fryske Gea, het Friese

Landschap' (1980), waarvan hij tevens redacteur was. Deze bijdragen zijn een treffend blijk van zijn toewijding aan landschap en plantengroei van Friesland; ze getuigen zowel van zijn grote kennis van heden en verleden als van zijn bezonken en evenwichtige visie als natuurbeschermer. Bij veel van die publicaties stond zijn vrouw, Marianne Vlieger-Foeken, hem als fotografe terzijde.

Na de oorlog heeft Jan Vlieger zich uit de actieve beoefening van de plantensociologie teruggetrokken en zich geheel gewijd aan zijn ambtelijke taak en zijn werkzaamheid voor het natuurbehoud. In 1938 trad hij in dienst van Staatsbosbeheer in Utrecht. Zijn eerste opdracht was het samenstellen van een bosstatistiek voor Nederland; het daarvoor nodige veldwerk verrichtte hij per trein en op de fiets. In de oorlog werd het land echter in

ambtsgebieden verdeeld; Vlieger werd benoemd tot houtvester in Friesland en het grootste deel van Groningen. In die functie leerde hij het noorden grondig kennen. Als bosbouwer had hij veel aandacht voor de omvorming van productienaaldhout tot een meer natuurlijk gemengd bos. Door bemiddeling van Hein Buisman in Leeuwarden, een vermaard vogelkenner en natuurbeschermer, kwam hij al spoedig in contact met de particuliere Friese natuurbeschermingsorganisatie 'It Fryske Gea'. Die vereniging heeft hij zijn verdere leven trouw gediend, sinds 1947 als secretaris, later als adviseur, tenslotte - sinds 1982 - als erelid. Voor zijn werkzaamheden ontving hij de 'Silveren Swanneblom' (= waterlelie) van It Fryske Gea, een onderscheiding die hij hoger waardeerde dan zijn benoeming tot officier in de orde van Oranje-Nassau.

Intussen werd zijn functie bij Staatsbosbeheer veelomvattender. In 1966 werd hij benoemd tot hoofdingenieur-directeur; in 1972 werden Staatsbosbeheer en Cultuurtechnische Dienst samengevoegd tot Landinrichtingsdienst, waarvan hij de leiding kreeg. Dit was een zware en voor een natuurbeschermer uitermate ondanbare taak, die hij echter tot zijn pensionering in 1976 zonder klagen of morren heeft verricht. Nadien bleef hij ook als bosbouwer actief.

In tal van andere functies heeft hij Friesland eveneens gediend. Gedurende 45 jaar was hij, tot zijn dood, de bezielende secretaris van de Stichting 'het Rijster Bosch'. Voor de 'Van Tyens' Fundatie' beheerde hij, als regent, de belangrijkste bossen en landgoederen van Friesland; hij vertegenwoordigde die stichting in de Vereniging van Friese Boseigenaren, later met de Drentse organisatie gefuseerd tot

de 'Bosgroep Noord-Nederland', waarvan hij erelid werd en waarin hij tot het einde werkzaam bleef.

Het was zowel voor hemzelf als voor ons een vreugde, dat hij in die laatste jaren, na de oprichting van de Plantensociologische Kring Nederland, met gelijkgezinden terugkeerde naar zijn oude belangstelling, de vegetatie. Meermalen heeft hij in zijn geliefde Friese blauwgraslanden voor ons excursies geleid, het laatst nog in de afgelopen zomer. Ontroerend is zijn uiting van erkentelijkheid daarvoor in het 'Naschrift' bij zijn verslag van de excursie naar het Wijnjeterper Schar, in 1992 verschenen in de excursieverslagen van onze Kring over 1991.

Jan Vlieger is heengegaan zoals hij geleefd heeft: als een gelukkig mens, rustig en vredig, alert, opmerkzaam, vol belangstelling en liefde, tot het laatst toe begaan met zijn vrouw, zijn kinderen, zijn omgeving. Hij was voor ons allen een voorbeeld hoe een mens behoort te leven. Wij zullen hem altijd in grote genegenheid en dankbaarheid herdenken.

Publicaties van Jan Vlieger

De gegevens tot 1960 zijn grotendeels ontleend aan: V. Westhoff (1961), 'Bibliographia phytosociologica: Neerlandia 1935-1959 nonnullis operibus ex annis 1870-1934 addatis'. In: *Excerpta botanica*, sectio B, *Sociologica* 3: 81-220.

Voor de periode van 1960 tot 1976 is dankbaar gebruik gemaakt van een 'Bibliografie van ir. J. Vlieger', samengesteld door Bauke van der Veen (Leeuwarden, 1976, manuscript). De latere gegevens danken wij grotendeels aan mevrouw M. Vlieger-Foeken te Nieuwehorne.

Gebruikte afkortingen:

N.K.A. : Nederlands(ch) Kruidkundig Archief

Nieuws : Nieuws van de I.V.O.N. en de Commissie van de Floristiek

- Vlieger, J. (1935). 'Geschiedenis der Gooise heiden.' (Geen verdere gegevens.)
- Vlieger, J. (1935). 'Het voorkomen en de groeiplaats van den Wintereik (*Quercus sessiliflora* Salisb.) in Nederland.' *Meded. Landbouwhogeschool* 39 (5). 9 pp.
- Vlieger, J. (1935). 'Enige waarnemingen omtrent de degradatie van het *Querceto-Betuletum*.' *N.K.A.* 45: 213-214.
- Vlieger, J. (1935). 'Het belang van plantensociologische overwegingen voor het boschbedrijf.' *Ned. Boschbouw Tijdschr.* 8: 377-393.
- Vlieger, J. (1936). 'Over enkele bosch-gezelschappen van de hooge Veluwe-gronden.' *N.K.A.* 46: 401-403.
- Vlieger, J. (1936). 'Over enkele natuurlijke en door den invloed van den mensch ontstane bosschen.' *Natuurwetensch. Tijdschr.* 18 (Gent).
- Adriani, M.J. & J. Vlieger (1936). 'Plantensociologisch onderzoek, in het bijzonder van de Midden-Nederlandsche bosschen.' *Natuurwetensch. Tijdschr.* 18 (Gent): 123-139.
- Adriani, M.J., J. Vlieger & J.F. Wolterson (1936). 'De begrippen successie en vegetatie-evenwicht in de plantensociologie.' *Vakblad voor Biologen* 17: 182-191.
- Kruseman, G. & J. Vlieger (1936). 'Excursie in Eemponders op 10 Mei 1936.' *Corresp.-Bl. Zuiderzee-onderzoek* 4: 56-59.
- Vlieger, J. (1937). 'Aperçu sur les unités phytosociologiques supérieures des Bays-Bas.' *N.K.A.* 47: 335-353.
- Vlieger, J. (1937). 'Plantensociologische waarnemingen in de omgeving van Eibergen.' *N.K.A.* 47: 61-84.
- Vlieger, J. (1937). 'Enkele plantengeografische aantekeningen bij 't Pinkstercongres.' *Natura* 36 (32): 159-163.
- Vlieger, J. (1937). 'Ueber einige Waldassoziationen der Veluwe.' *Mitt. Flor. Soz. Arb. Gem. 3* (Hannover): 193-203.
- Vlieger, J. (1937). 'Kort verslag van de excursie der Plantensociologische Werkgroep in Groningen en Drente op 5 en 6 juni 1937.' *Nieuws* 4: 14-15.
- Vlieger, J. (1937). 'De plantensociologische boskartering van het landgoed Oranje Nassau Oord bij Wageningen.' *Rapport*, 42 pp. + vegetatiekaart + tabellen.
- Vlieger, J. & G. Kruseman (1937). 'Plantensociologische aantekeningen in de omgeving van Blokzijl.' *N.K.A.* 47: 374-388.
- Vlieger, J. (1938). 'Over hoog- en laagveenassociaties.' *Natura* 37 (33): 56-60.
- Vlieger, J. (1938). 'Algemene opmerkingen over de hogere plantensociologische eenheden in Nederland.' *N.K.A.* 48: 53-54.
- Vlieger, J. (1938). 'Verslag van de Pinksterexcursie der Plantensociologische Werkgroep naar Vriezenveen en Fochtelloo.' *Nieuws* 8: 34-35.
- Vlieger, J. (1938). 'Onderzoek van de botanische reservaten bij Durgerdam en op Texel.' *Correspondentieblad Zuiderzee-onderzoek* 5: 5-11.
- Vlieger, J. (1938). 'De oeverbegroeiing langs het IJsselmeer bij Huizen.' *Correspondentieblad Zuiderzee-onderzoek* 5: 10-11.
- Vlieger, J. (1938). 'Het botanische reservaat Waalenburg op Texel in 1938.' *Correspondentieblad Zuiderzee-onderzoek* 5: 31-32.
- Vlieger, J. (1938). 'De boschstatistiek van Nederland.' *Ned. Boschbouwtijdschr.* 11: 472-482.
- Vlieger, J. (1938). 'Floristisch-sociologisch onderzoek van de proefperken voor de hervorming van het Veluwsche boombosch.' *Ned. Boschbouwtijdschr.* 11: 56-59.
- Vlieger, J. & M.J. Adriani (1938). 'Reservaten op Texel.' *Correspondentieblad Zuiderzee-onderzoek* 5: 8-11.
- Vlieger, J. & M.J. Adriani (1938). 'Plantensociologische aantekeningen in oostelijk Zeeuwisch-Vlaanderen.' *N.K.A.* 48: 35-43.

- Vlieger, J. & H.J. Venema (1938). 'De groeiplaats van de beide inheemse *Crataegus*-soorten.' *Jaarb. Ned. Dendrol. Ver.* 1937 (12): 99-102.
- Vlieger, J. (1939). 'Plantenassociaties in de omgeving van Borger.' *N.K.A.* 49: 35-38.
- Vlieger, J. (1939). 'Plantengezelschappen in N.W.Overijssel.' *Natura* 38 (34): 63-69.
- Vlieger, J. (1939). 'Overzicht van het bij de I.V.O.N. gedeponeerde plantensociologische materiaal, III.' *Nieuws* 11: 55-56.
- Vlieger, J. (1939). 'Verslag van de excursie der plantensociologische werkgroep naar Zuid-Limburg op 10 en 11 juni 1939.' *Nieuws* 12: 60-61.
- Vlieger, J. (1939). 'Floristische en plantensociologische bibliografie. Lijst B. Buitenlandse publicaties uit 1937.' *Nieuws* 12: 62-63.
- Vlieger, J. (1939). 'Floristische en plantensociologische bibliografie. Lijst B. Buitenlandse publicaties uit 1938.' *Nieuws* 15: 77-84.
- Braun-Blanquet, J., G. Sissingh & J. Vlieger (1939). *Prodromus der Pflanzengesellschaften Fasz. 6, Klasse der Vaccinio-Piceetea (Montpellier)*. 123 pp.
- Kruseman, G. & J. Vlieger (1939). 'Akkerassociaties in Nederland.' *N.K.A.* 49: 327-398.
- Sloff, J.G. & J. Vlieger (1939). 'Floristische en plantengeografische bibliografie. A. 1937, Nederland.' *Nieuws* 10: 46-51.
- Sloff, J.G. & J. Vlieger (1939). 'Floristische en plantengeografische bibliografie. A. 1938, Nederland.' *Nieuws* 13-14: 65-75.
- Vlieger, J. (1940). 'Aanwinsten voor het plantensociologisch archief in 1939. IV.' *Nieuws* 17: 91.
- Vlieger, J. (1940). 'Vegetatie en podsolprofiel.' *N.K.A.* 50: 77.
- Kruseman, G. & J. Vlieger (1940). 'Het botanisch reservaat IJdoorn in 1940.' *Corresp.-Bl. Zuiderzee-onderzoek* 5: 78-79.
- Kruseman, G. & J. Vlieger (1940). 'Verslag van de excursie op 23-25 Augustus 1940 naar de botanische reservaten op Texel.' *Corresp.-Bl. Zuiderzee-onderzoek* 5: 80-83.
- Scheygrond, A. & J. Vlieger (1940). 'Bibliographica Phytosociologica Neerlandica II, 1935-1939.' *N.K.A.* 50: 355-364.
- Sissingh, G., J. Vlieger & V. Westhoff (1940). 'Enkele aantekeningen omtrent de plantenassociaties in de omgeving van Winterswijk.' *N.K.A.* 50: 58-66.
- Sloff, J.G. & J. Vlieger (1940). 'Floristische en plantensociologische bibliografie. A. 1939. Nederland.' *Nieuws* 18: 92-102.
- Venema, H.J. & J. Vlieger (1940). 'De S.I.G.M.A. van 1930-1940.' *Vakbl.v. Biol.*
- Vlieger, J., J. Heimans, G. Sissingh, J.G. Sloff, H.J. Venema, V. de Vries & V. Westhoff (1940). 'Floristische en plantensociologische bibliografie. B. Sociologische artikels, niet speciaal Nederland betreffende, verschenen in 1939.' *Nieuws* 19: 103-112.
- Vlieger, J. (1941). 'Oecologische voorwaarden der podsolvorming.' In: *Besprekingen over het heidepodsolprofiel. Sectie Nederland van de Internat. Bodemk. Ver. (Utrecht)*.
- Vlieger, J. (1941). 'Aanwinsten voor het plantensociologisch archief in 1940. V.' *Nieuws* 22: 121-122.
- Vlieger, J. (1941). Medewerking aan: J.W. Dijk & V. Westhoff, *Overzicht der plantengemeenschappen in Nederland (Uitgave N.J.N. Sociologengroep)*. 90 pp.
- Vlieger, J. (1941) 'Verslag van de floristische en plantensociologische werkgroep tijdens de Pinksterdagen 1941 in de omstreken van Tiel.' *Nieuws* 24: 137-139.
- Kruseman, G. & J. Vlieger (1941). 'Plantensociologische notities over de omgeving van Gouda.' *N.K.A.* 51: 43-46.
- Sloff, J.G. & J. Vlieger (1941). 'Floristische en plantensociologische bibliografie. A. 1940. Nederland.' *Nieuws* 23: 123-132.
- Vlieger, J. & J.G. Sloff (1941). 'Floristische en plantensociologische bibliografie. B. 1940. Sociologische artikels, niet speciaal Nederland betreffend.' *Nieuws* 25: 140-144.
- Vlieger, J. & E.M. van Zinderen Bakker (1941).

- 'Het botanisch onderzoek van het Naardermeer.' Jaarb. Ver. tot Behoud van Natuurmonumenten in Ned. 1936-1940: 148-158.
- Vlieger, J. (1942). 'Experimenteel successie-onderzoek.' N.K.A. 52: 314.
- Vlieger, J. (1942). 'Plantenlijst. II: Bladmossen en levermossen. III: Pteridophyta en Anthophyta, Varens en Zaadplanten.' In: E.M. van Zinderen Bakker, Het Naardermeer (Amsterdam): 188-217.
- Vlieger, J. & E.M. van Zinderen Bakker (1942). 'Sociologische tabellen.' In: E.M. van Zinderen Bakker, Het Naardermeer (Amsterdam): 219-242.
- Vlieger, J. (1944). 'De boschassociaties als maatstaf ter beoordeling van de groeiplaats.' Ned. Bosbouw Tijdschr. 17: 206-210.
- Vlieger, J. (1945). 'De Friese bossen en beplantingen na 5 jaren oorlog.' Je Maintiendrai, 8 Dec. 1945.
- Vlieger, J. (1947). 'De verwilderde soorten van het geslacht *Aronia* Med. (Apeibes) in Nederland.' Jaarb. Ned. Dendrologen Ver. 15: 62-64.
- Brouwer, G.A., D.T.E. van der Ploeg & J. Vlieger (1948). 'Voorlopige lijst van de Varens en Zaadplanten (Pteridophyta en Anthophyta).' In: Het Princehof, Amsterdam: 247-260.
- Vlieger, J. (1949). 'On phytosociological work in the Netherlands 1940-1945.' *Vegetatio* I, 2/3: 192-196.
- Vlieger, J. (1949). 'Landschapsverzorging in Friesland.' Leeuwarden 1949. 35 (1) pp.
- Vlieger, J. & G.J.A. Bouma (1949). 'Oer it Fryske boerehiem'. In G.J.A. Bouma, Pleatseboek, de nije Fryske pleats mei it forsloch fan de Karmasters foar de priisfracch foar in pleats ne mei foarein ... (Amsterdam). 239 pp.
- Vlieger, J. (1950). Vertaling van het hierbovenge-noemde boek van G.J.A. Bouma (Amsterdam). 247 pp.
- Adriani, M.J. & J. Vlieger (1951). 'Plantensociologie.' In: G.J.A. Mulder (red.), Handboek der geografie van Nederland 2: 130-164.
- G.J.A. Bouma, A.P. van der Hoek & J. Vlieger (1953). 'Kan er iets worden gedaan ter verbetering van het aanzien van het Friese landschap?' Fries Landbouwblad 5 juni 1953.
- Vlieger, J. (1954). 'Bosbouw op natuurlijke grondslag.' Jaarb. 1954, Verslagen en Meded. Kon. Ned. Botan. Ver. over 1953: 21.
- Vlieger, J. (1954). 'Hoe beplanten wij ons landschap?' De Landbode, 4 Febr. 1954.
- Vlieger, J. (1954). 'Wat heeft de boer aan beplanting?' Fries Landbouwblad, 16 april 1954.
- Vlieger, J. (1954). 'Landschapsverzorging en ruilverkavelingen.' Groninger Landbouwblad, 28 oktober 1954.
- Vlieger J. (1956). 'Natuur- en landschapsbescherming in ruilverkavelingen.' *Vanellus* 10: 52-55.
- Vlieger, J. (1958). Lemmata over natuurbescherming en bossen in de Encyclopedie van Friesland (Amsterdam-Brussel). 723 pp. Voor het compendium hiervan het hoofdstuk: Het landschap van Friesland.
- Westhoff, V., J. Vlieger & J. van Dijk (1958). 'Een kwart eeuw successie-onderzoek op de permanente quadraten bij IJdoorn (IJsselmeerkust) en in Waalenburg en Dijkmanshuizen (Texel).' Jaarb. Kon. Ned. Botan. Ver. 1958: 12-13.
- Vlieger, J. (1960). 'It Fryske Gea'. Heemschut, januari 1960: 15.
- Vlieger, J. (1961). 'Het Staatsbosbeheer op Terschelling.' *Schylge myn lântse* 1 (2): 13-18.
- Molen, S.J. van der, J. Vlieger & M. Wiegersma (1961). 'Wat archieven en kaarten vertellen.' In: Boven-Boorng gebied ... (Drachten): 21-47. Fryske Akademy 178, Wâldrige 9.
- Vlieger, J. (1962). 'Het Schylger duinbos.' In: Gids Natuur Historisch Museum Terschelling: 27-29.
- Vlieger, J. (1963). 'De betekenis van het Friese landschap.' *Friesland* 1 (1): 10-11.
- Vlieger, J. (1963). 'Frislands recreatiegebieden, wél op de Frisiana, maar geen openluchtmuseum.' *Friesland* 1 (5): 18-19.
- Vlieger, J. (1963). 'De toekomst van het Lauwerszee-gebied.' *It Beaken* XXV: 111-122.

- Vlieger, J. (1965). 'Cultuurtechnische en landschapelijke aspecten in ruilverkavelingen.' 11-14.
- Vlieger, J. (1966). 'Steeds meer bos in Friesland.' *Friesland* 4 (3): 18-19.
- Vlieger, J. (1967). 'M. Wiegersma, 35 jaar voorzitter.' In: S.J. van der Molen, Van Oerd tot Mokkebank, Vijf en dertig jaar natuurbescherming in Friesland (2e bijgew. druk, Drachten): 9-11.
- Vlieger, J. (1970). 'Mens, landschap en landschapsbeheer in Noord-Nederland.' In: *Vegetatiekunde als synthetische wetenschap* (Wageningen): 117-125.
- Vlieger, J. (1973). 'De storm van 13 november 1972.' *Nieuwsbrief It Fryske Gea* 9.
- Vlieger, J. (1974). 'De landelijke gebieden bedreigd.' In: *Overheid en milieu, de groei van de beperkingen* (Baarn): 144-152.
- Vlieger, J. (1974). 'Landinrichting.' *Nieuwsbrief It Fryske Gea* 11.
- Vlieger, J. (1975). 'Nationale parken en nationale landschapsparken.' *Nieuwsbrief It Fryske Gea* 13.
- Vlieger, J. (1977). 'Landschapontwikkeling rondom Noordwolde.' *Groen* 6.
- Vlieger, J. (1977). 'Het landschap van Friesland in tijd en ruimte'. In: D.T.E. van der Ploeg et al., *Vogels in Friesland II* (De Tille, Leeuwarden): 506-533.
- Vlieger, J. (1977). 'De rol van It Fryske Gea in de samenleving.' *Bericht excursie Provinciale Staten van Friesland*.
- Vlieger, J. (1979). *Herziening van en voorwoord in de herdruk van: J.P. Thijsse, Friesland. Verkaede-album*.
- Vlieger, J. (1980). 'It Fryske Gea, vijftig jaar natuurbescherming.' *Nieuwsbrief It Fryske Gea* 29.
- Vlieger, J. (1980; red.). *It Fryske Gea, het Friese landschap* (Friese Pers, Leeuwarden). 239 pp.
- Vlieger, J. (1980). 'Bossen en beplantingen.' In: *It Fryske Gea, het Friese landschap* (Friese Pers, Leeuwarden): 84-107.
- Vlieger, J. (1980). 'Hoogveen, heide en zandverstuivingen.' In: *It Fryske Gea, het Friese landschap* (Friese Pers, Leeuwarden): 122-137.
- Vlieger, J. (1981). 'De Buismanskooi gerestaureerd.' *Nieuwsbrief It Fryske Gea*.
- Vlieger, J. (1982). 'Natuurbehoud in Friesland, een ongewild kind van landbouw en welvaart.' In: *Jubileumboek Friese mij. van Landbouw*.
- Vlieger, J. (1983). 'Braun-Blanquet en de Nederlandse vegetatiekunde.' *Voordracht, Wageningen*.
- Vlieger, J. (1984). 'In memoriam Hylke de Boer.' *Nieuwsbrief It Fryske Gea*, afl. 'Hylke de Boer en It Fryske Gea': 1-2.
- Vlieger, J. (1985). 'Vijftig jaar heimwee naar meer natuurlijk bos.' *Ned. Bosbouw Tijdschr.* 57: 236-244.
- Vlieger, J. (1988). 'In memoriam Geert Gooyer.' *Nieuwsbrief It Fryske Gea*.
- Vlieger, J. (1989). 'Het Rijsterbos.' *Monument van de maand* 4 (3): 60.
- Vlieger, J. (1991). 'Friesland.' *Fietsgids ANWB*, ISBN 90-18000-62-0.
- Vlieger, J. (1992). 'Het Wijnjeterper Schar.' *Excursieverslagen 1991, Plantensociologische Kring Nederland*: 17-19.
- Vlieger, J. & V. Westhoff (1992). 'In Memoriam: Gideon Kruseman, 3.9.1904 - 6.8.1992.' *Gorteria* 18: 98-101.

Ongedateerd

- Vlieger, J. 'Linde.' In: Jan Abrahamse (red.), *Rivieren van Friesland* (De Walburg Pers): 52-64.
- Vlieger, J. 'Friesland's Zuidoosthoek.'

Summary

Jan Vlieger was the Nestor of Dutch phytosociology and the first to publish a survey of the plant communities of the Netherlands. In his later life he was the paramount forester and nature conservationist of the province of Friesland. In this obituary his merits for the study of Dutch vegetation as well as his activity in nature conservation are estimated.